

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ικανωτία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β' Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ένας στοργικός ηγέτης

Τίτλος:

«Ηγέτες του χθες και του σήμερα»

Συγγραφή: ΣΤΑΜΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Εφαρμογή: ΣΤΑΜΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Ηγέτες του χθες και του σήμερα

Εφαρμογή σεναρίου

Στάμος Θεόδωρος

Δημιουργία σεναρίου

Στάμος Θεόδωρος

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Tάξη

Β' Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 06-12-2013 έως 16-12-2013.

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Βυρώνειας Σερρών

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 7^η: Ένας στοργικός ηγέτης [Ξενοφῶν, «Ἀγησίλαος» 7.1-3]. Α', Β' Μέρος.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Xώρος

I. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο, Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του προτεινόμενου σεναρίου απαιτείται από την πλευρά των μαθητών εξοικείωση με τις βασικές δυνατότητες εργαλείων των ΤΠΕ (λογισμικά παρουσιάσεων και επεξεργασίας κειμένων, πλοήγηση στο διαδίκτυο, μηχανές αναζήτησης, ιστολόγιο, Wiki). Επιπρόσθετα, χρήσιμο θα ήταν κάποιοι μαθητές να έχουν μαζί τους φορητές συσκευές αποθήκευσης, σε περίπτωση που υπάρξει ανάγκη να μεταφερθούν αρχεία από έναν υπολογιστή σε άλλον. Εκείνο που αποτελεί αναγκαιότητα είναι η διάθεσή τους για συνεργασία και η επικέντρωση της προσοχής τους στο παραγόμενο κάθε φορά έργο. Οποιεσδήποτε δυσκολίες παρουσιαστούν μπορούν να ξεπεραστούν εύκολα είτε από τους ίδιους τους μαθητές είτε σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό.

Ο εκπαιδευτικός, από την άλλη, είναι αυτονόητο ότι είναι εξοικειωμένος με όλα τα παραπάνω εργαλεία των ΤΠΕ, καθώς και με το περιβάλλον της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, καθώς κάποιες δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας υλοποιούνται σε αυτό το περιβάλλον. Επιπλέον, απαιτείται η θετική στάση του αναφορικά με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου της πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, η χρήση τουλάχιστον τεσσάρων υπολογιστών στη σχολική τάξη με πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επιπλέον, αναγκαίο είναι το προβολικό μηχάνημα με σύνδεση σε φορητό Η/Υ και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, η λειτουργία σχολικής βιβλιοθήκης αλλά και η δυνατότητα να την επισκεφτούν οι μαθητές τη συγκεκριμένη ώρα υλοποίησης του σεναρίου, κατόπιν συνεννόησης με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, ίσως θα τους έδινε μεγαλύτερες δυνατότητες για την επιτυχή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

 πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ενασχόληση με μία δραστηριότητα του σεναρίου. Ωστόσο, η ύπαρξη της σχολικής βιβλιοθήκης δεν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εκπόνηση του προτεινόμενου σεναρίου.

Η ύπαρξη ιστολογίου της τάξης ή του μαθήματος απαιτείται, καθώς έτσι εξασφαλίζεται η εργασία των μαθητών σε ένα σταθερό περιβάλλον, χωρίς να αλλοιώνεται το κείμενο των εκφωνήσεων. Παράλληλα, οι μαθητές μπορούν να «ανεβάζουν» τις δραστηριότητές τους στο ιστολόγιο. Εφόσον ο διδάσκων επιλέξει να εντάξει στο σενάριο και το σύστημα Wiki, έχει φροντίσει, πριν από την έναρξη του σεναρίου, να εξοικειώσει τους μαθητές με το περιβάλλον του συστήματος Wiki, ώστε να μην παρουσιαστούν προβλήματα, όταν χρειαστεί να «ανεβάσουν» τις εργασίες τους σε αυτό. Επιπρόσθετα, έχει μεριμνήσει για τον χωρισμό των ομάδων, στις οποίες εργάζονται τέσσερις έως πέντε μαθητές. Για την ένταξή τους στις ομάδες είτε μπορούν να χωριστούν μόνοι τους, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος της ανομοιογένειας, είτε χωρίζονται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να γράψει στον πίνακα τους τέσσερις ή πέντε ρόλους, που πρέπει να υπάρχουν σε κάθε ομάδα, και να αφήσει τους μαθητές να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο και την ομάδα όπου θα ανήκουν. Οι ρόλοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι: του συντονιστή, του γνώστη των λογισμικών παρουσίασης και επεξεργασίας κειμένου, του χειριστή Η/Υ (για αναζήτηση στο διαδίκτυο), του γραμματέα, του διαμεσολαβητή.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

To σενάριο στηρίζεται

Θεόδωρος Στάμιος: «Ηγέτες του χθες και του σήμερα», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β' Γυμνασίου, 2013.

To σενάριο αντλεί

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι φάσεις υλοποίησης του σεναρίου είναι τέσσερις. Κατά την Α' Φάση (2 διδακτικές ώρες) επιχειρείται μέσω της εργασίας σε ομάδες η νοηματική προσπέλαση του κειμένου καθώς και η ένταξή του στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο παραγωγής του. Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν έναν πίνακα, απαντώντας σε ερωτήματα με χωρία του αρχαίου κειμένου και προβαίνοντας σε χαρακτηρισμό του Αγησύλαου. Επιπλέον, μέσω της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, καλούνται, αφενός, να αναζητήσουν ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής του ρήματος «πράττω» και, αφετέρου, να τις χρησιμοποιήσουν στην επόμενη δραστηριότητά τους. Μέσω αυτής ασχολούνται με βασικά στοιχεία του κειμένου, ώστε να το εντάξουν στο ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του.

Κατά τη Β' Φάση (1 διδακτική ώρα) οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης, με στόχο την ανατροφοδότησή τους αλλά και τη λύση όποιων αποριών υπάρχουν. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ερμηνεία και στη σωστή χρήση των ομόρριζων του ρήματος «πράττω», καθώς στην επόμενη φάση θα κληθούν και πάλι να τα χρησιμοποιήσουν, αυτή τη φορά όμως χωρίς κάποιο περιορισμό σε ομόρριζα με συγκεκριμένο θέμα του ρήματος «πράττω».

Κατά τη Γ' Φάση (2 διδακτικές ώρες) οι μαθητές αναζητούν ηγέτες του παρελθόντος και του παρόντος. Συγκεκριμένα, ζητείται από αυτούς να χρησιμοποιήσουν για το έργο τους όσο περισσότερα ομόρριζα του ρήματος «πράττω» μπορούν. Έτσι, αφού επισκεφτούν την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, για να μελετήσουν τη σημασία της λέξης «ηγέτης», έργο τους είναι να παρουσιάσουν μία προσωπικότητα της ιστορίας που έχει χαρακτηριστεί ως ηγέτης, και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους αυτή. Στο σημείο αυτό μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τη βιβλιοθήκη του σχολείου τους, εφόσον υπάρχει αυτή η δυνατότητα.. Επιπρόσθετα, ασχολούνται με την παραγωγή μηνύματος που θα το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

αποστείλουν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάποιο πρόσωπο που το θεωρούν ηγέτη. Σε αυτό το email οι μαθητές αναφέρονται στα χαρακτηριστικά που πιστεύουν ότι πρέπει να έχει ένας ηγέτης σήμερα.

Τέλος, στη 4^η Φάση (1 διδακτική ώρα) παρουσιάζουν το παραγόμενο έργο τους και ακολουθεί συζήτηση και προβληματισμός.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να ενταχθεί το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πλαίσιο παραγωγής του αλλά και πρόσληψής του. Συγκεκριμένα, μελετώνται τόσο ο συγγραφέας και το κύριο πρόσωπο του έργου όσο και οι συνθήκες μέσα στις οποίες γεννήθηκε τον 4^ο αι. το ιστορικό εγκώμιο, φιλολογικό είδος στο οποίο εντάσσεται και το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου. Παράλληλα, ο μαθητής μεταφέρεται και στη σύγχρονη εποχή, ώστε να προσεγγίσει με κριτικό πνεύμα ζητήματα ανάλογα με αυτά που τίθενται στο υπό μελέτη κείμενο. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται να προβληματιστεί ο μαθητής κατά πόσο το ζήτημα των «μεγάλων ανδρών», «όπως τους αποκαλούσαν σε μια εποχή που δε δίσταζε να αναγνωρίσει την απόσταση ανάμεσα στους πολλούς που απλώς επιθυμούν και στους λίγους που τολμούν να πράξουν, μοιάζει να έχει κλείσει οριστικά» (Καραποστόλης, 2013). Μέσω αυτής της μετατόπισης στο παρόν γίνεται προσπάθεια, ώστε να διαμορφωθούν οι συνθήκες, για να μπορεί ο πολίτης να κατανοεί «τι παίζεται γύρω του» (Κουτσογιάννης, 2011) και να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της εποχής μας με κριτικό πνεύμα (Κουτσογιάννης, 2010).

Από παιδαγωγικής σκοπιάς το προτεινόμενο σενάριο εντάσσεται στην θεωρία των κοινωνικού δομισμού του Βιγκότσκι. Ο δάσκαλος υποστηρίζει και εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε ο μαθητής να οικοδομήσει γνώσεις αλλά και εργαλεία σκέψης. Για αυτόν τον λόγο διαμορφώνει ποικίλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μέσω

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

της ομαδικής εργασίας, ώστε να νοηματοδοτήσουν οι μαθητές τις εμπειρίες τους σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Βιγκότσκι, 1988). Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν τα εργαλεία των ΤΠΕ στην κατεύθυνση της παραγωγής της γνώσης από τη σκοπιά των μαθητών.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο προτεινόμενο σενάριο είναι αυτός του συντονιστή, που εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία με κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και ενθαρρύνει τους μαθητές να αξιοποιήσουν με κριτικό πνεύμα τις ΤΠΕ. Μέσω αυτής της κριτικής αντιμετώπισης των ΤΠΕ επιδιώκεται να κατακτήσουν οι μαθητές τη γνώση, αφού λάβουν από κοινού αποφάσεις στο πλαίσιο των ομάδων τους, και αιτιολογώντας τις επιλογές τους. Παράλληλα, μέσω των ΤΠΕ, καλούνται να ενισχύσουν την ενεργητική – κριτική μάθηση και να καλλιεργήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες (Γιάννου, 2010). Απότερος στόχος είναι, μέσω του προτεινόμενου σεναρίου, να προβληματιστούν, να συζητήσουν και να εκφράσουν τις απόψεις τους αναφορικά με το ζήτημα των ηγετών σήμερα, συμμετέχοντας με αυτόν τον τρόπο στα τρέχοντα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν στοιχεία της προσωπικότητας του βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαου, όπως αυτά παρουσιάζονται από τον Ξενοφώντα στο ομότιτλο έργο του.
- Να εντάξουν τον Αγησίλαο στην ιστορική πραγματικότητα και να μελετήσουν την προσωπικότητά του.
- Να εντάξουν τον Ξενοφώντα στην ιστορική πραγματικότητα και να μελετήσουν την προσωπικότητά του, καθώς και τα είδη των έργων του.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Να διερευνήσουν βασικά χαρακτηριστικά της ιστορικής περιόδου συγγραφής του έργου «Άγησίλαος».
- Να διερευνήσουν το ιστορικό, κοινωνικό, πολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής του ιστορικού εγκωμίου.
- Να αντιληφθούν ότι υπήρξαν πολλές προσωπικότητες που χαρακτηρίστηκαν από την ιστορία ηγέτες.
- Να κατανοήσουν ότι οι αξίες που ασπάζεται ένα άτομο και η στάση ζωής του καθορίζουν τον χαρακτηρισμό του ως ηγέτη.
- Να αντιληφθούν ότι ζητήματα, όπως η ηγεσία, μπορούν να αποτελέσουν και σήμερα αντικείμενο προβληματισμού.
- Να διαμορφώσουν κριτήρια βάσει των οποίων κάποιος καλείται ηγέτης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να είναι ικανοί να απαντούν σε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου, εντοπίζοντας με ακρίβεια την απάντηση στο αρχαίο κείμενο.
- Να είναι ικανοί να αποδίδουν μονολεκτικά, εάν είναι δυνατόν, χαρακτηρισμό ενός προσώπου, βασιζόμενοι μόνο σε χωρία του αρχαίου κειμένου.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της λέξης «ηγέτης» αλλά και τη χρήση της στα σώματα κειμένων.
- Να ίναι ικανοί να υποστηρίζουν με προφορικό λόγο τις αποφάσεις και τις επιλογές τους.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τα παράγωγα της νέας ελληνικής του ρήματος «πράττω».

Νέοι γραμματισμοί

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να παράγουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ πολυτροπικά κείμενα, που θα επιτρέπουν την παραστατικότερη και, κυρίως, τη βαθύτερη κατανόηση βασικών στοιχείων ταυτότητας του εξεταζόμενου κειμένου.
- Να έχουν μια πρώτη εξοικείωση με ανοιχτά και διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, όπως τα Λεξικά της Νέας Ελληνικής και τα Σώματα Κειμένων της Νέας Ελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο της αναζήτησης στα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα με τη χρήση του τελεστή % (οτιδήποτε).
- Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου, προκειμένου να φέρουν σε πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί.
- Να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, μέσα όχι μόνο για διάβασμα και γράψιμο αλλά και για επικοινωνία.

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν για στοιχεία της προσωπικότητας που χαρακτηρίζουν τους ηγέτες της ιστορίας.
- Να συνεισφέρουν στον προβληματισμό για τα χαρακτηριστικά μιας ηγετικής προσωπικότητας.
- Να ασκούν αυτοκριτική στις επιλογές που κλήθηκαν να κάνουν ως ομάδα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.
- Να ασκούν κριτική στις επιλογές των άλλων ομάδων και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.

Διδακτικές πρακτικές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αποκτήσουν θετική στάση για τη συνεργασία.
- Να είναι δημιουργικοί, φέρνοντας σε πέρας το έργο που αναλαμβάνουν.
- Να αυτενεργούν και να λαμβάνουν αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.
- Να ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η συγκεκριμένη [ενότητα](#) δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν τις αρετές ενός ηγέτη, όπως τουλάχιστον παρουσιάζεται από τον Ξενοφώντα. Παράλληλα, τους δίνεται η δυνατότητα να μεταφερθούν στο παρόν, για να εκθέσουν τις δικές τους απόψεις αναφορικά με το κατά πόσο οι αρετές αυτές είναι αναγκαίες για τους σύγχρονους ηγέτες. Αντικείμενο προβληματισμού μπορεί να είναι και η αναφορά ότι η σύγχρονη πραγματικότητα είναι πιο πολύπλοκη σε σχέση με αυτή που περιγράφεται στο εξεταζόμενο κείμενο, οπότε ίσως απαιτεί διαφορετικές αρετές από έναν ηγέτη. Έτσι, τους δίνεται το έναυσμα για συζήτηση, ώστε να εκθέσουν τις σκέψεις τους για ένα ζήτημα για το οποίο ίσως δεν είχαν προβληματιστεί στο παρελθόν. Επομένως, η ενότητα αυτή του σχολικού βιβλίου μπορεί να λειτουργήσει ως ερέθισμα για κριτική προσέγγιση σύγχρονων πολιτικών φαινομένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το προτεινόμενο σενάριο βασίζεται στην [Ενότητα 7](#) του σχολικού βιβλίου «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου». Η προσέγγισή της υπηρετεί τους στόχους του [Βιβλίου του Εκπαιδευτικού, σ. 56-57.](#)

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι πολλές δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ. Η αξιοποίησή τους γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές όχι μόνο να εντοπίσουν υλικό που χρειάζονται για το έργο που τους έχει ανατεθεί στο πλαίσιο του σεναρίου, αλλά και ως ουσιαστικό εργαλείο για να κατασκευάσουν τη γνώση, αποφεύγοντας έτσι τη μεταφορά της από τον εκπαιδευτικό. Σε αυτό συμβάλλουν η δημιουργία πολυτροπικών παρουσιάσεων, η πλοήγησή τους σε ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης και η συγγραφή μηνύματος με συγκεκριμένο επικοινωνιακό σκοπό. Παράλληλα, τις χρησιμοποιούν ως εργαλείο, για να κοινοποιήσουν το έργο τους τόσο στο πλαίσιο της τάξης τους, ώστε να έχουν γνώση όλοι οι μαθητές της εργασίας των άλλων ομάδων, όσο και ευρύτερα, εκφράζοντας έτσι τις απόψεις της νέας γενιάς για ένα ζήτημα για το οποίο πολλές φορές δεν ακούγεται η φωνή της. Τέλος, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτευχθεί από κοινού το έργο που έχει ανατεθεί στους μαθητές.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου:

-Ενότητα 7^η: [Ενας στοργικός ηγέτης](#)

[Βιβλίου του Εκπαιδευτικού, σ. 56-57](#)

Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι Α' Γενικού Λυκείου:

-Ξενοφώντος «Αγησίλαος», [Εισαγωγή](#)

Ιστορία Α' Γυμνασίου:

[-Το έργο του Αλέξανδρου](#)

[-Οι τέχνες και τα γράμματα την κλασική εποχή](#)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α, Β, Γ Γυμνασίου:

[-Ξενοφών, 430-355 π.Χ.](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

-Ισοκράτης, [«Προς Νικοκλέα» 2.15–26](#). Μτφρ. Κ.Θ. Αραπόπουλος. Στο *Ισοκράτους Προς Δημόνικον, Προς Νικοκλέα, Νικοκλής ή Κύπριοι.* 1950. Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρασις, σημειώσεις. Αθήνα: Πάπυρος. [Πύλη για την Έλληνική Γλώσσα].

-[«Ιστοριογραφία: Ξενοφών \(430-354 π.Χ.\)»](#) και [Ρητορεία και Ρητορική: Ισοκράτης \(436-338 π.Χ.\)](#). Στο Κακριδής, Φ. Ι. 2005. «Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία». *Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

-Θουκυδίδης, [«Ιστορίαι» 2.65.1–2.65.13](#). Μτφρ. Ε.Κ. Βενιζέλος. Στο *Θουκυδίδου Ιστορίαι. I-II.* [1940] 1960. 2η έκδ. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας. (1η έκδ. Οξφόρδη: Oxford University Press). [Πύλη για την Έλληνική Γλώσσα].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

[«Εμείς οι ταπεινοί»](#). Στίχοι Σιώτα Τσώτου. Μουσική Κώστας Χατζής. Πρώτη εκτέλεση Κώστας Χατζής. [πηγή: YouTube].

Ιστοσελίδες

[Αρχαιολογικός Άτλας του Αιγαίου](#) [Υπουργείο Αιγαίου – Πανεπιστήμιο Αθηνών]: [Χρονολόγιο](#).

Ελληνική Βικιπαίδεια [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

-[Ξενοφών](#)

-[Αγησύλαος Β' της Σπάρτης](#)

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-Τάξη\)](#) [Ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ομάδας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστήμιου Αθηνών για την υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Τάξης του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού [Ιδρυμα Μείζονος Ελληνισμού]: [Αγησύλαος Β'](#).

«Οδυσσέας» [Πολιτιστική Πύλη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού]:
[Χρονολόγιο Ελληνικής Ιστορίας και Τέχνης](#).

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

-[Ηλεκτρονικά λεξικά](#)

-[Παράλληλη αναζήτηση στο Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#).

Τσακνάκης, Α. [«Αγησύλαος»](#) [πηγή: «24 γράμματα» - Εβδομαδιαίο Περιοδικό Πολιτισμού].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Οι μαθητές από το προηγούμενο μάθημα είχαν χωριστεί σε τέσσερις ομάδες, βάσει των όσων έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο [Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή](#). Βρίσκονται στο εργαστήριο της πληροφορικής, κάθονται κατά ομάδες και εργάζονται σε Φύλλα Εργασίας, τα οποία βρίσκονται αναρτημένα στο ιστολόγιο της τάξης τους. Παράλληλα, κατά την έναρξη του σεναρίου, δημιουργησαν ένα φάκελο στον υπολογιστή που θα εργάζονταν με το όνομα της ομάδας τους, για να αποθηκεύουν τις εργασίες που απαιτούνταν. Η κάθε ομάδα εργάστηκε σε έναν υπολογιστή, καθώς θεώρησε ότι έτσι θα ήταν πιο αποδοτική η εργασία της.

Το σενάριο υλοποιήθηκε σε τέσσερις φάσεις, συνολικής διάρκειας έξι διδακτικών ωρών. Οι δύο φάσεις (Α', Γ') υλοποιήθηκαν στο εργαστήριο της πληροφορικής, ενώ οι άλλες δύο (Β', Δ') στη σχολική αίθουσα.

A' Φάση Γλωσσική επίγνωση και ευρύτερο πλαισιο παραγωγής των κειμένου.

2 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο της πληροφορικής.

Προηγήθηκε η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος και του κειμένου για τον προϊδεασμό των μαθητών. Η Α' Φάση περιλάμβανε το [1ο Φύλλο Εργασίας](#) με τρεις δραστηριότητες. Τα Φύλλα Εργασίας είχαν ίδια δομή για όλες τις ομάδες και ως προς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

το παραγόμενο αποτέλεσμα και ως προς τα εργαλεία των ΤΠΕ που ζητούνταν να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές. Ειδικότερα:

Η 1^η δραστηριότητα ήταν κοινή για όλες τις ομάδες και αφορούσε τη νοηματική κατανόηση του κειμένου, ώστε να υπάρχει ένα κοινό υπόβαθρο για όλους τους μαθητές, προκειμένου να προχωρήσουν στις υπόλοιπες δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, δινόταν ένας πίνακας στους μαθητές με τρεις στήλες: στην 1^η υπήρχαν ερωτήσεις, στη 2^η ζητούνταν να απαντήσουν με ακρίβεια σε αυτές με χωρία της εξεταζόμενης ενότητας, ενώ στην 3^η οι μαθητές προσπαθούσαν να χαρακτηρίσουν τον Αγησύλαο, βάσει του συγκεκριμένου χωρίου που είχαν καταγράψει στη 2^η στήλη. Η συμπλήρωση του πίνακα έγινε στο ιστολόγιο με τη μορφή Σχόλιο-Δημοσίευση, καθώς δινόταν στους μαθητές η δυνατότητα να σχολιάσουν στο ιστολόγιο τα Φύλλα Εργασίας.

Έτσι, η κάθε ομάδα συμπλήρωσε το δικό της Φύλλο Εργασίας, χωρίς σημαντικά προβλήματα. Αφού κατανόησαν ότι μπορούσαν να καταφύγουν στην επιλογή Αντιγραφή-Επικόλληση για τη μεταφορά χωρίων του αρχαίου κειμένου στο ιστολόγιο, γρήγορα ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις αυτής της άσκησης. Βοήθεια ζήτησαν κάποιες φορές από τον διδάσκοντα, καθώς δεν μπορούσαν να εντοπίσουν ένα επίθετο, το οποίο αναφερόταν στον χαρακτηρισμό του Αγησύλαου.

Η 2^η δραστηριότητα ζητούσε από τους μαθητές να προχωρήσουν σε αναζήτηση ομόρριζων του ρήματος «πράττω» στο ηλεκτρονικό Δεξιό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Η κάθε ομάδα έπρεπε να ασχοληθεί με διαφορετικό θέμα του ρήματος. Στόχος ήταν τόσο η κατανόηση της σημασίας των λημμάτων αυτών όσο και η χρήση τους στην επόμενη δραστηριότητά τους.

Σε αυτήν τη δραστηριότητα αφιέρωσαν πολύ λίγο χρόνο, καθώς ήταν μεταβατική για την επόμενη. Έτσι, αφού περιεργάστηκαν ταχύτατα τα ομόρριζα του ρήματος «πράττω» που αφορούσαν την κάθε ομάδα, προχώρησαν στην επόμενη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

δραστηριότητα. Η κύρια ωφέλεια για τους μαθητές από την ενασχόληση με αυτήν την άσκηση είναι ότι τους έδειξε πώς μπορούν να ψάχνουν στα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα για ομόρριζα-παράγωγα μιας λέξης, και ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαφορετικά θέματα μιας λέξης, για να το πετύχουν αυτό.

Η 3^η δραστηριότητα αφορούσε τη μελέτη βασικών στοιχείων του κειμένου, ώστε να το εντάξουν στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο παραγωγής του. Ειδικότερα:

Αγησίλαος (Α' Ομάδα)

Στο πλαίσιο της ομάδας αυτής οι μαθητές κλήθηκαν, χρησιμοποιώντας λήμματα του «πράττω» που βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να δημιουργήσουν μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Αγησίλαου. Βασικά ερωτήματα που έπρεπε να απαντήσουν για τον Αγησίλαο είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

Αν και δυσκολεύτηκαν αρκετά, κατάφεραν να φέρουν σε πέρας τη δραστηριότητα. Οι δυσκολίες που συνάντησαν αφορούσαν τόσο την παρουσίαση της προσωπικότητας του Αγησίλαου όσο και τη χρήση ομόρριζων του «πράττω» στην παρουσίαση που επιμελήθηκαν.

Ξενοφώντας (Β' Ομάδα)

Το έργο αυτής της ομάδας αφορούσε την παρουσίαση βασικών πτυχών του βίου του Ξενοφώντα. Συγκεκριμένα, αποστολή τους ήταν, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να δημιουργήσουν μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Ξενοφώντα. Βασικά ερωτήματα που έπρεπε να απαντήσουν για τον Ξενοφώντα ήταν: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, τι είδους έργα έγραψε.

Δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την εκπόνηση αυτής της δραστηριότητας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ιστορική Περίοδος «Άγησιλαου» (Γ' Ομάδα)

Στόχος αυτής της ομάδας ήταν να εντάξουν το έργο «Άγησίλαος» στην ιστορική περίοδο που ανήκει. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, κλήθηκαν να διερευνήσουν πότε γράφτηκε το έργο και ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της ιστορικής περιόδου στην οποία εντάσσεται.

Αυτή η δραστηριότητα δυσκόλεψε πολύ τους μαθητές. Δυσκολεύτηκαν τόσο στην κατάταξη του έργου στην ιστορική περίοδο που ανήκει όσο και στην καταγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της περιόδου. Επίσης, οι ιστότοποι στους οποίους παραπέμπονταν δεν τους βοήθησαν. Ήσως θα ήταν καλύτερο να προστεθεί παραπομπή στο βιβλίο της Ιστορίας της Α΄ Γυμνασίου, από όπου θα μπορούσαν σχετικά εύκολα να μελετήσουν βασικά χαρακτηριστικά της κλασικής εποχής, όπου ανήκει το συγκεκριμένο έργο.

Ιστορικό Εγκώμιο (Δ' Ομάδα)

Η ομάδα αυτή κλήθηκε, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να διερευνήσουν τον όρο αυτόν και να παρουσιάσουν σε ένα λογισμικό της αρεσκείας τους το ιστορικό πλαίσιο που γέννησε το νέο αυτό φιλολογικό είδος.

Οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν αφορούσαν κυρίως την έκταση της εργασίας τους, καθώς οι πληροφορίες που είχαν στη διάθεσή τους δεν ήταν πολλές. Όταν τους διευκρινίστηκε ότι δεν απαιτούνταν μεγάλη εργασία, αρκετά εύκολα προσέγγισαν τη δραστηριότητα.

B' Φάση Παρουσίαση των εργασιών της A' Φάσης.

1 διδακτική ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας.

Κατά τη φάση αυτή οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες στην ολομέλεια της τάξης. Στόχος ήταν τόσο η κατανόηση του κειμένου όσο και η ένταξή του στο ευρύτερο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πλαίσιο παραγωγής του. Παράλληλα, δόθηκε βαρύτητα στην κατανόηση των ομόρριζων του «πράττω», διότι οι μαθητές θα κληθούν να τα ξαναχρησιμοποιήσουν στην επόμενη φάση.

Η παρουσίαση των εργασιών των μαθητών επέτρεψε να γίνει συζήτηση αναφορικά με το ιστορικό πλαίσιο του έργου «Άγησίλαος». Με την παρουσίαση των εργασιών όλων των ομάδων δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν βασικά στοιχεία τόσο του πρωταγωνιστή του κειμένου και του συγγραφέα όσο και της σχέσης της κοινωνικοπολιτισμικής πραγματικότητας με την εμφάνιση του ιστορικού εγκωμίου. Παράλληλα απαντήθηκαν απορίες των μαθητών και έγινε συζήτηση κατά πόσο μπορούσαν να αξιοποιήσουν καλύτερα στις εργασίες τα ομόρριζα του πράττω. Με τον αναστοχασμό που προέκυψε οι ομάδες ήταν έτοιμες να προχωρήσουν στη Γ' Φάση.

Γ' Φάση Αναζητώντας ηγέτες του παρελθόντος και του παρόντος.

2 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο της πληροφορικής.

Περιλαμβάνει το 2^ο Φύλλο Εργασίας, κοινό για όλες τις ομάδες. Οι μαθητές εργάστηκαν στο εργαστήριο της πληροφορικής, σε ίδια σύνθεση με μία μόνο διαφοροποίηση, καθώς απουσίαζε ένας μαθητής. Περιλάμβανε δύο δραστηριότητες, στις οποίες οι μαθητές κλήθηκαν να χρησιμοποιήσουν όσες περισσότερες λέξεις μπορούσαν από τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω», που βρήκαν οι ομάδες στο προηγούμενο Φύλλο Εργασίας. Ειδικότερα:

Η 1^η δραστηριότητα αφορούσε την αναζήτηση στην ιστορία μιας φυσιογνωμίας που μπορεί να χαρακτηριστεί ηγέτης και την παρουσίαση εκείνων των στοιχείων της προσωπικότητάς του που δικαιολογούν αυτήν την επιλογή. Η αναζήτηση στο διαδίκτυο αλλά και η επίσκεψη των μαθητών στη σχολική βιβλιοθήκη, καθώς υπήρχε αυτή η δυνατότητα, μπορούσαν να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους. Ενδιαφέρον είχε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

η επιλογή του ηγέτη κάθε ομάδας, αλλά και η επιχειρηματολογία που θα χρησιμοποιούνταν, για να στηριχτεί η κάθε επιλογή.

Οι μαθητές, μολονότι προβληματίστηκαν αρχικά για τον ηγέτη με τον οποίο θα ασχολούνταν, έκαναν ενδιαφέρουσες επιλογές. Κινήθηκαν κυρίως στην αρχαία Ελλάδα, καθώς επέλεξαν τον Σωκράτη, τον Περικλή και τον Μ. Αλέξανδρο. Από τη σύγχρονη εποχή αναφέρθηκε ο Νέλσον Μαντέλα. Δεν σκέφτηκαν να επισκεφτούν τη βιβλιοθήκη του σχολείου, μολονότι είχαν αυτή τη δυνατότητα. Τις πληροφορίες που χρειάζονταν τις άντλησαν αποκλειστικά από το διαδίκτυο. Αρχικά, αναφέρθηκαν σε βασικά σημεία της ζωής των παραπάνω προσωπικοτήτων, χωρίς να αποφύγουν την επιλογή Αντιγραφή – Επικόλληση, και κατόπιν εξήγησαν τους λόγους για τους οποίους έκαναν τις επιλογές τους. Γενικά, τόσο η επιλογή των ηγετών όσο και η αιτιολόγηση που παρέθεσαν, είχε ενδιαφέρον, παρόλο που θα μπορούσαν να εμβαθύνουν περισσότερο στο θέμα.

Η 2^η δραστηριότητα αποσκοπούσε να στρέψει τους μαθητές στη σύγχρονη εποχή. Μετά από την ενασχόλησή τους με τις ηγετικές φυσιογνωμίες του παρελθόντος, τους δινόταν η ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους για τους σημερινούς ηγέτες. Συγκεκριμένα, ζητούνταν από τους μαθητές να αποστείλουν ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε κάποια ηγετική φυσιογνωμία της σημερινής εποχής, οποιουδήποτε χώρου, και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει μια τέτοια φυσιογνωμία. Στόχος αυτής της δραστηριότητας ήταν να προβληματιστούν για τις αρετές εκείνες που διαμορφώνουν τους ηγέτες. Με τον τρόπο αυτό γινόταν μια προσπάθεια να εκφραστούν νέοι άνθρωποι για ένα θέμα πάντα επίκαιρο, ώστε να καταφανεί η οπτική προσέγγισης ενός τέτοιου ζητήματος. Τέλος, τους παρεχόταν και το πλαίσιο, ώστε -έστω και ενδόμυχα- να ασκήσουν κριτική στους σημερινούς ηγέτες.

Κατά την έναρξη της εκπόνησης της συγκεκριμένης δραστηριότητας, οι περισσότεροι μαθητές εξέφρασαν την απορία αλλά και τον προβληματισμό για την

ηγετική προσωπικότητα που έπρεπε να επιλέξουν. Τα περισσότερα ονόματα που συζητούσαν προέρχονταν από την ελληνική πολιτική. Τελικά επέλεξαν από τον χώρο της πολιτικής τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό. Οι άλλες δύο ομάδες επέλεξαν να αναφερθούν στον Οικουμενικό Πατριάρχη και στον Μίκη Θεοδωράκη. Το περιεχόμενο των μηνυμάτων τους κινήθηκε γύρω από την οικονομική κρίση και αναφερόταν τόσο στα προβλήματα που βιώνουν οι ίδιοι οι μαθητές όσο και στις συζητήσεις που ακούν από τους μεγάλους αναφορικά με το συγκεκριμένο θέμα. Βαρύτητα έδωσαν περισσότερο στο περιεχόμενο του μηνύματος και λιγότερο στα ομόριζα του «πράττω». Σε γενικές γραμμές ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά στα ζητούμενα της άσκησης. Επίσης, αρκετά εύκολα βρήκαν τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των αποδεκτών των μηνυμάτων τους, αλλά δεν επιθυμούσαν να τα αποστείλουν.

Δ' Φάση Παρουσίαση των εργασιών της Γ' Φάσης.

Ι διδακτική ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας.

Στη φάση αυτή οι μαθητές παρουσίασαν τις εργασίες τους με προβολικό μηχάνημα στη σχολική τάξη. Σε κάθε ομάδα δόθηκε συγκεκριμένος χρόνος, ώστε να γίνει η παρουσίαση των εργασιών σε μία διδακτική ώρα. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης και στο τέλος αυτής, με παρακίνηση του διδάσκοντος, διεξήχθη διάλογος. Οι μαθητές κλήθηκαν να στηρίζουν με επιχειρήματα τις επιλογές που είχαν κάνει τόσο για τον ηγέτη του παρελθόντος όσο και για τον ηγέτη του παρόντος. Ακούστηκαν με ενδιαφέρον όλες οι απόψεις. Μετά την παρουσίαση των εργασιών όλων των ομάδων, οι μαθητές έκαναν τις παρατηρήσεις τους και διατύπωσαν την κρίση τους και για τη δική τους εργασία (αυτοαξιολόγηση) και για τις εργασίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση). Φυσικά και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αξιολόγησε την παραγωγή του έργου των μαθητών. Κριτήρια αποτέλεσαν η επίτευξη των στόχων, η αποφυγή της λύσης «Αντιγραφή –Επικόλληση», το επικοινωνιακό πλαίσιο της κάθε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δραστηριότητας, ο βαθμός κατάκτησης ή και παραγωγής της γνώσης, ο βαθμός κατάκτησης των δεξιοτήτων που προβλέπονταν στους στόχους, ο τρόπος χρήσης των εργαλείων των ΤΠΕ, η στήριξη με προφορικό λόγο των μαθητών των κάθε μορφής επιλογών τους. Οι εργασίες τους αναρτήθηκαν στο ιστολόγιο της τάξης και στην Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-τάξη) του σχολείου τους.

Τέλος οι μαθητές απάντησαν ανώνυμα στο παρακάτω ερωτηματολόγιο:

- Τι σας άρεσε και τι όχι από την όλη δραστηριότητα;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε στον διδάσκοντα τόσο για τα Φύλλα Εργασίας όσο για τον ρόλο του στη διάρκεια εκπόνησης του σεναρίου;
- Σε τι σας έχει ωφελήσει όλη αυτή η δραστηριότητα στο εργαστήριο των Η/Υ και στη σχολική τάξη, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης εργασίας;
- Ποιες άλλες επισημάνσεις έχετε να κάνετε;

Από τη μελέτη των απαντήσεων στα παραπάνω ερωτήματα, φάνηκε ότι οι μαθητές αντιμετώπισαν θετικά όλη αυτή τη διαδικασία εφαρμογής του σεναρίου. Τόνισαν τη θετική τους διάθεση για την ομαδική εργασία καθώς και το γεγονός ότι τους δόθηκε η ευκαιρία να εμπλουτίσουν τη σκέψη τους ή και να αποκτήσουν γνώσεις από αυτήν τη δραστηριότητα. Οι παρατηρήσεις τους αφορούσαν κυρίως την επιθυμία τους για πιο απλές εκφωνήσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ικανωτία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α' ΦΑΣΗ

Γλωσσική επίγνωση και ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του κειμένου

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ↑

Α' ΟΜΑΔΑ (Αγησύλαος)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της **1^{ης} στήλης**. Η **2^η στήλη** (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από το κείμενο της ενότητας, όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η **3^η στήλη** (χαρακτηρισμός Αγησύλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2^η στήλη. Να γράψετε την απάντησή σας με τη μορφή Σχολίου-Δημοσίευσης.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Πρώτα γράφουμε το κεφαλαίο γράμμα και κατόπιν απαντάμε στη 2^η και 3^η στήλη.

Π.χ.Α Άπαντες έπιστάμεθα ὅτι Αγησύλαος, συνετός.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ –ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησύλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A	
	B	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

	Γ	
	Δ	
Τι θεωρούσε ο Αγησύλαος έργο του καλού βασιλιά;	Ε	
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησύλαου προς την πατρίδα;	Z	
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησύλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	H	
	Θ	
	I	
	K	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησύλαος;	Λ	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» %πραγ%, %πραγμ%, %πρακτ%, %πραξ%, %πρατ% και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το %πραγ%. Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο %πραγ%. Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:
- 1º: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. (Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα για να στείλετε στο Καλάθι λέξεις που πιστεύετε ότι μπορεί να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα).
- 2º: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη κι αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή Αποστολή στα Σώματα, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Έργο σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να δημιουργήσετε μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Αγησίλαου. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσετε για τον Αγησίλαο είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.
- [Βικιπαίδεια](#)
- [Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

➤ [24γράμματα: εβδομαδιαίο περιοδικό πολιτισμού](#)

**ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΑΣ ΣΕ ΦΑΚΕΛΟ ΣΤΟΝ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΑΣ.**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Β' ΟΜΑΔΑ (Ξενοφών)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της **1^{ης} στήλης**. Η **2^η στήλη** (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από το κείμενο της ενότητας, όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η **3^η στήλη** (χαρακτηρισμός Αγησύλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη **2^η στήλη**. Να γράψετε την απάντησή σας με τη μορφή **Σχολίου-Δημοσίευσης**.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Πρώτα γράφουμε το κεφαλαίο γράμμα και κατόπιν απαντάμε στη 2^η και 3^η στήλη..

Π.χ. A Άπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Αγησύλαος, συνετός.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΥΛΑΟΥ –ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησύλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A	
	B	
	Γ	
	Δ	
Τι θεωρούσε ο Αγησύλαος έργο του καλού βασιλιά;	E	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινιναία της χώρας

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησύλαου προς την πατρίδα;	Z	
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησύλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	H	
	Θ	
	I	
	K	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησύλαος;	Λ	

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» %πραγ%, %πραγμ%, %πρακτ%, %πραξ%, %πρατ% και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το %πραγμ%. Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο %πραγμ%. Αυτό σημαίνει ότι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:

- 1º: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. (Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα για να στείλετε στο *Καλάθι λέξεις* που πιστεύετε ότι μπορεί να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα).
- 2º: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πρόττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη κι αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Συγγραφέας του έργου «Άγησίλαος» είναι ο **Ξενοφώντας**. Αποστολή σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πρόττω» που βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να δημιουργήσετε μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Ξενοφώντα. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσετε για τον Ξενοφώντα είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, τι είδους έργα έγραψε. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.
 - Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία - [Ιστοριογραφία: Ξενοφών \(430-354 π.Χ.\)](#).
 - [Βικιπαίδεια](#)
 - Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας: [Ξενοφών, 430-355 π.Χ.](#)

ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΑΣ ΣΕ ΦΑΚΕΛΟ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΑΣ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Γ' ΟΜΑΔΑ (Ιστορική περίοδος «Αγησιλάου»)

- Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της **1^{ης} στήλης**. Η **2^η στήλη** (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από το κείμενο της ενότητας, όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η **3^η στήλη** (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη **2^η στήλη**. Να γράψετε την απάντησή σας με τη μορφή **Σχολίου-Δημοσίευσης**.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Πρώτα γράφουμε το κεφαλαίο γράμμα και κατόπιν απαντάμε στη 2^η και 3^η στήλη.

Π.χ. Α Άπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Αγησίλαος, συνετός.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ –ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A	
	B	
	Γ	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινιναία της χώρας

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	Δ	
Τι θεωρούσε ο Αγησύλαος έργο του καλού βασιλιά;	E	
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησύλαου προς την πατρίδα;	Z	
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησύλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	H	
	Θ	
	I	
	K	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο	Λ	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Αγησύλαος;

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» %πραγ%, %πραγμ%, %πρακτ%, %πραξ%, %πρατ% και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το %πρακτ%. Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού λεξικού της Κοινής Ελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο %πρακτ%. Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:
- 1º: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. (Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα για να στείλετε στο Καλάθι λέξεις που πιστεύετε ότι μπορεί να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα).
- 2º: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη κι αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή Αποστολή στα Σώματα, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Το έργο «Άγησύλαος» γράφτηκε από τον Ξενοφώντα. Αποστολή σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να διερευνήσετε **πότε** γράφτηκε το έργο και ποια είναι τα **βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου** στην οποία εντάσσεται. Μπορείτε, αρχικά, να βρείτε πότε γράφτηκε το έργο και στη συνέχεια να συμβουλευτείτε το χρονολόγιο των παρακάτω ιστοτόπων. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.

- Αρχαιολογικός Άτλας του Αιγαίου
 - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΕΝΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΤΗΣ ΑΡΕΣΚΕΙΑΣ ΣΑΣ ΚΑΙ
ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΤΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΕ ΦΑΚΕΛΟ ΣΤΟΝ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΑΣ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Δ ΟΜΑΔΑ (Ιστορικό Εγκώμιο)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της **1^{ης} στήλης**. Η **2^η στήλη** (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από το κείμενο της ενότητας, όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η **3^η στήλη** (χαρακτηρισμός Αγησύλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη **2^η στήλη**. Να γράψετε την απάντησή σας με τη μορφή **Σχολίου-Δημοσίευσης**.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Πρώτα γράφουμε το κεφαλαίο γράμμα και κατόπιν απαντάμε στη 2^η και 3^η στήλη.

Π.χ. A Απαντες έπιστάμεθα ότι Αγησύλαος, συνετός.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΙΓΗΣΙΛΑΟΥ –ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησύλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A	
	B	
	Γ	
	Δ	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινιατική της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Τι θεωρούσε ο Αγησύλαος έργο του καλού βασιλιά;	E	
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησύλαου προς την πατρίδα;	Z	
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησύλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	H	
	Θ	
	I	
	K	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησύλαος;	Λ	

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» %πραγ%, %πραγμ%, %πρακτ%, %πραξ%, %πρατ% και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με τα %πραξ% και %πρατ%. Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού Λεξικό της Κοινής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο πρώτα %πραξ% και κατόπιν %πραττ% (θα κάνετε δύο αναζητήσεις). Αυτό σημαίνει ότι κάθε αναζήτηση που κάνετε βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:

1^ο: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. (Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα για να στείλετε στο **Καλάθι** λέξεις που πιστεύετε ότι μπορεί να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα).

2^ο: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη κι αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.

3. Το έργο «Άγησίλαος» αποτελεί **Ιστορικό Εγκώμιο**. Έργο σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» που βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να διερευνήσετε τον όρο αυτό και να παρουσιάσετε σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας **το ιστορικό πλαίσιο** που γέννησε το νέο αυτό φιλολογικό είδος. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.

- Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία - Ρητορεία και Ρητορική: Ισοκράτης (436-338 π.Χ.).
- Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι

ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΤΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΕ ΦΑΚΕΛΟ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΑΣ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Κοινό για όλες τις ομάδες ↑

Για τις δραστηριότητες που ακολουθούν καλείστε να χρησιμοποιήσετε όσες περισσότερες λέξεις μπορείτε από τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Εννοείται ότι μπορείτε να ξανακάνετε αναζήτηση στο ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα γράφοντας οποιοδήποτε θέμα του ρήματος «πράττω». (Εάν δεν τα θυμάστε μπορείτε να τα αναζητήσετε στα προηγούμενα Φύλλα Εργασίας).

1. Συμβουλευτείτε τα τα λεξικά και τα Σώματα Νέων Ελληνικών Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα για τη σημασία και τη χρήση της λέξης ηγέτης. Έχοντας ως αφετηρία:

- Τις προσωπικές σας γνώσεις,
- Τη βιβλιοθήκη του σχολείου σας, την οποία μπορείτε να επισκεφτείτε αυτήν τη στιγμή, και
- Την έρευνά σας στο διαδίκτυο, που μπορείτε να κάνετε τώρα,

να παρουσιάσετε, σε ένα λογισμικό της επιλογής σας, μία προσωπικότητα που χαρακτηρίστηκε από την ιστορία ως ηγέτης. Μπορείτε να την επιλέξετε είτε από την ελληνική είτε από την παγκόσμια ιστορία από οποιοδήποτε χώρο (πολιτική, στρατός, θρησκεία κ.λπ.), αρκεί να εξηγήσετε γιατί θεωρείτε αυτήν την προσωπικότητα ηγέτη.

ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΤΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΦΑΚΕΛΟ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΑΣ.

2. Στέλνετε, ως μαθητές της Β' τάξης του Γυμνασίου σας, ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε κάποιο πρόσωπο, οποιουδήποτε χώρου, που εσείς θεωρείτε ηγέτη. Μπορείτε να ψάξετε να βρείτε τα στοιχεία επικοινωνίας του στο διαδίκτυο. Έχοντας υπόψη σας όλες γνώσεις που αποκομίσατε από την ενασχόλησή σας με αυτό το σενάριο, να εκφράσετε τις σκέψεις σας για τα προτερήματα εκείνα που θεωρείτε ότι πρέπει να έχει ένας ηγέτης σήμερα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Προτείνονται αρκετές λύσεις είτε για να μειωθεί ο χρόνος υλοποίησης του σεναρίου είτε για να αλλάξει εντελώς μορφή το προτεινόμενο σενάριο. Για την πρώτη περίπτωση μπορεί ο εκπαιδευτικός να χωρίσει τις ερωτήσεις κατανόησης σε τόσα τμήματα όσες και οι ομάδες. Έτσι, θα μειωθεί κάπως ο χρόνος για την 1^η δραστηριότητα του 1^{ου} Φύλλου Εργασίας, αλλά οι μαθητές δε θα έχουν μια συνολική εικόνα του κειμένου. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να μελετήσουν τις δραστηριότητες των άλλων ομάδων, όταν τις ανεβάσουν στο ιστολόγιο ή στο Wiki.

Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να μελετήσουν οι μαθητές αρετές και άλλων ηγετικών φυσιογνωμιών από αρχαία ελληνικά κείμενα, θα μπορούσε να αφιερώσει μία δραστηριότητα των Φύλλων Εργασίας σε κείμενα τα οποία αναφέρονται στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας διαφορετικών ηγετών. Στη συνέχεια, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές, σε πρώτο στάδιο, να καταγράψουν τις αρετές των ηγετών που αναφέρονται στα αντίστοιχα κείμενα, και, σε δεύτερο, να τα συγκρίνουν μεταξύ τους, ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν. Επιπλέον, θα μπορούσε κανείς να διερευνήσει πού βρίσκεται το κέντρο βάρους του εκάστοτε κειμένου αναφορικά με τα προτερήματα του ηγέτη, συνδέοντάς το, εάν συνδέεται, με τα ιστορικά δεδομένα της εποχής παραγωγής του κειμένου. Τέλος, μέσω των αποσπασμάτων αυτών θα μπορούσε κανείς να δει την οπτική του συντάκτη του εκάστοτε κειμένου.

Αποσπάσματα τέτοιων κειμένων θα μπορούσαν να είναι τα εξής:

A. ΠΕΡΙΚΛΗΣ

[2.65.8] «Η αιτία ήταν πως εκείνος, επειδή είχε μεγάλη επιρροή από το αξιώμα του και την ισχυρή του διάνοια, και ήταν φως φανερό σε όλους πως δεν μπορούσε να διαφθαρεί με χρήματα, συγκρατούσε το πλήθος χωρίς να τους αφαιρέσει την

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ελευθερία τους, και δεν άφηνε να τον παρασύρουν αυτοί, παρά τους οδηγούσε ο ίδιος, επειδή δεν κέρδιζε τη δύναμή του με άπρεπα μέσα και με ρητορεία που κολάκευε τις ορμές τους, αλλά μπορούσε, από την μεγάλη εκτίμηση που του είχαν να τους εναντιώθει και να προκαλέσει και την οργή τους ακόμα. [2.65.9] Όταν λοιπόν καταλάβαινε πως παραγίνονταν τολμηροί από ανίερη περηφάνεια ενώ η περίσταση δεν ήταν κατάλληλη, τους χτυπούσε με τα λόγια και τους έκανε να φοβούνται, κι όποτε πάλι τους έβλεπε παραφοβισμένους χωρίς λόγο, τους ζανάδινε το θάρρος τους. Έτσι, στον καιρό του ονομαζόταν το πολίτευμα δημοκρατία, στ' αλήθεια όμως εξουσίαζε ο ανώτερος άντρας απ' όλους».

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΙ 2.65.8-9: Πρόλογος, μετάφραση, σχόλια Ε. Λαμπρίδη, εισαγωγή: Ι. Θ. Κακριδής. Στο Θουκυδίδου *Ιστορία*, I-IV. 1962. Αθήνα: Γκοβόστης [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

B. ΝΙΚΟΚΛΗΣ

[24] «Να επιθυμής να είσαι ικανός περί το άρχειν όχι με την αυστηρότητα της διοικήσεως, ούτε με τας υπερβολικάς τιμωρίας, αλλά με το να δεικνύεσαι ανώτερος των άλλων δια της συνέσεώς σου και με το να νομίζουν οι υπήκοοί σου ότι συ φροντίζεις διά την σωτηρίαν των καλύτερον από αυτούς τους ιδίους. Να είσαι ικανός διά την διεξαγωγήν του πολέμου διά της γνώσεως της πολεμικής τακτικής και των πολεμικών παρασκευών, φίλος δε της ειρήνης διά της αποφυγής πάσης αδίκου αυξήσεως της δυνάμεώς σου. Να ευρίσκεσαι εις τοιαύτας σχέσεις προς τας ασθενεστέρας πόλεις, εις οποίας σχέσεις ήθελες αξιώσει να ευρίσκωνται αι ισχυρότεραι πόλεις προς τον εαυτόν σου. [25] Να μη αγωνίζεσαι δι' όλα, αλλά δι' εκείνα τα οποία, όταν νικήσης, πρόκειται να σε ωφελήσουν. Να νομίζης φαύλους όχι εκείνους που υποκύπτουν προς το συμφέρον των, αλλά εκείνους, οι οποίοι επιβάλλουν τας θελήσεις των με ζημίαν. Να πιστεύης ότι το μεγαλείον της ψυχής δεν ευρίσκεται εις τους ανθρώπους που επιχειρούν περισσότερα από όσα δύνανται να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

επιτελέσουν, αλλ' εις εκείνους οι οποίοι επιθυμούν τα ευγενή και μεγάλα και δύνανται να εκτελούν όσα επιχειρούν. [26] Να ζηλεύης όχι εκείνους που απέκτησαν μεγάλην δύναμιν, αλλά εκείνους που διαχειρίζονται άριστα την δύναμιν που έχουν εις τας χείρας των. Επίσης να πιστεύης ότι θα είσαι από πάσης απόψεως ευδαίμων, όχι αν κυβερνήσης όλους τους ανθρώπους με φόβον και κίνδυνον και εχθρότητα, αλλά αν, ων τοιούτος οποίος πρέπει να είσαι και ενεργών όπως ενεργείς τώρα, επιθυμής τα λογικά και δεν αποτυγχάνης εις κανέναν από αυτά».

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ 2.24-26: Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρασις, σημειώσεις Κ. Θ. Αραπόπουλος. Στο *Ισοκράτους Προς Δημόνικον, Προς Νικοκλέα, Νικοκλής ή Κύπριοι*. 1950. Αθήνα: Πάπυρος [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Γ. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

«Ο Θεμιστοκλής, αλήθεια, ήταν προικισμένος απ' τη φύση με εξαιρετικά χαρίσματα και γι' αυτό άξιζε, περισσότερο από κάθε άλλον, το μεγαλύτερο θαυμασμό. Χάρη στην έμφυτη οξυδέρκειά του, και χωρίς να ενισχύεται καθόλου ούτε από προηγούμενη μελέτη ούτε από κατοπινή πείρα, ήταν σε θέση και για τα καθημερινά ζητήματα να βρει, σ' ελάχιστο χρόνο, την καλύτερη λύση και για κείνα που επρόκειτο να συμβούν στο μακρινό μέλλον να κάμει την καλύτερη πρόβλεψη. Είχε την ικανότητα να δίνει εξηγήσεις για τις υποθέσεις που κιόλας διαχειρίζόταν, αλλά και για κείνες με τις οποίες δεν είχε ακόμη καταπιαστεί ήταν σε θέση να κρίνει σωστά· το καλό ή το κακό, που κρυβόταν ακόμη στο άγνωστο μέλλον, μπορούσε να το προβλέψει πολύ καθαρά. Συγκεφαλαιωτικά λέω πως, χάρη στα φυσικά του χαρίσματα και στον ελάχιστο χρόνο που χρειαζόταν για να μελετήσει ένα ζήτημα, αναδείχτηκε άριστος στο να αυτοσχεδιάζει σε κάθε περίσταση τα όσα έπρεπε να γίνουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παινινά της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΙ Α΄, 138. 1992. Μετάφραση Α. Γεωργοπαπαδάκος.
Αθήνα: Κάκτος.

Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

«Ο Αλέξανδρος... έζησε τριάντα δύο χρόνια και οκτώ μήνες. Βασίλεψε δώδεκα χρόνια και οκτώ μήνες. Ξεχώριζε για τη φυσική ωραιότητα, την εργατικότητα, την εξυπνάδα, τη γενναιότητα, την ευσέβειά του, την αγάπη που έτρεφε για τις τιμές και την περιφρόνηση που έδειχνε στους κινδύνους. Εγκρατέστατος στις σωματικές απολαύσεις, ήταν ιδιαίτερα άπληστος για τους επαίνους. Μπορούσε να διακρίνει το σωστό, όταν ακόμη δεν είχε στοιχεία, αλλά και να βγάζει συμπεράσματα από τα γεγονότα που παρατηρούσε. Ήταν εξαίρετος στρατηγός μπορούσε θαυμάσια να παρατάξει τη στρατιά του, να την εξοπλίσει και να την οργανώσει. Η παλικαριά του τον βοηθούσε να εξυψώνει το ηθικό των στρατιωτών του, να τους εμπνέει εμπιστοσύνη και με την αφοβία του να εξαφανίζει τους δικούς τους φόβους. Σεβόταν ιδιαίτερα τις συνθήκες και ήταν αδιάφθορος».

ΑΡΡΙΑΝΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Ζ, 28. (Μετ. Δ. Μόσχου). Παράθεμα από το σχολικό βιβλίο της Αρχαίας Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου.

Επίσης, μια πρόσθετη κατεύθυνση για τον εκπαιδευτικό θα ήταν να προβληματίσει τους μαθητές κατά πόσο οι μεγάλοι ηγέτες δημιουργούν την ιστορία ή αν οι απλοί άνθρωποι με τον αγώνα και τις θυσίες τους διαμορφώνουν τους μεγάλους ηγέτες. Οι ηγέτες καθορίζουν τις επιλογές των λαών ή απλώς οι ηγέτες εκφράζουν τις αξίες και τα οράματα των απλών ανθρώπων; Μπορείτε να αναζητήσετε ελεύθερα στο διαδίκτυο ότι νομίζετε, αρκεί η απάντησή

Ενδεικτική θα μπορούσε να είναι η παρακάτω εργασία:

Σκεφτείτε, συζητήστε και εκφράστε τις απόψεις σας κατά πόσο ο ηγέτης δημιουργεί την ιστορία ή εάν οι απλοί άνθρωποι με τον αγώνα και τις θυσίες τους διαμορφώνουν τους μεγάλους ηγέτες. Οι ηγέτες καθορίζουν τις επιλογές των λαών ή απλώς οι ηγέτες εκφράζουν τις αξίες και τα οράματα των απλών ανθρώπων; Μπορείτε να αναζητήσετε ελεύθερα στο διαδίκτυο ότι νομίζετε, αρκεί η απάντησή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

σας να εμπεριέχει τον προβληματισμό και τις σκέψεις σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας. Εάν θέλετε, μπορείτε να αναφέρετε και ενδεικτικά παραδείγματα.

Πιθανόν, να σας προβληματίσουν και οι στίχοι του τραγουδιού [«Εμείς οι ταπεινοί»](#) (ή [«Μη μας περιφρονάς»](#)) που εκφράζει κοινωνικό προβληματισμό. Για να δείτε τους στίχους του τραγουδιού πατήστε [Δείτε περισσότερα](#).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η υλοποίηση του παραπάνω σεναρίου μπορεί να γίνει εύκολα. Ακόμη και εάν οι μαθητές δεν έχουν την απαραίτητη εξοικείωση με το περιβάλλον του συστήματος Wiki, το σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς δυσκολίες. Σε αυτήν την περίπτωση καλό θα ήταν να εκμεταλλευτούν το ιστολόγιο της τάξης ή την Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη ([η-τάξη](#)) για την ανάρτηση των εργασιών.

Ο άξονας που συνδέει τα δύο Φύλλα Εργασίας είναι τα ομόρριζα-παράγωγα του ρήματος «πράττω», καθώς και στα δύο Φύλλα Εργασίας οι μαθητές καλούνται να τα ενσωματώσουν στο παραγόμενο έργο τους. Ισως θα ήταν χρήσιμο, πριν την έναρξη του σεναρίου, να τονιστεί το παραπάνω στους μαθητές, διότι κατά την υλοποίηση του σεναρίου συχνά οι μαθητές το παρέβλεπαν. Επίσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στο 1^ο Φύλλο Εργασίας, τη Γ Ομάδα, θα μπορούσαμε να την παραπέμψουμε στην [Ιστορία της Α' Γυμνασίου](#), ώστε να δοθεί μεγαλύτερη βοήθεια στους μαθητές.

Η ενασχόληση των μαθητών με το προτεινόμενο σενάριο τους δίνει την ευκαιρία να διαμορφώσουν άποψη για τον ρόλο του ηγέτη στην εξέλιξη της ιστορίας. Επιπρόσθετα, τους δίνεται η ευκαιρία να μελετήσουν ηγετικές φυσιογνωμίες του παρελθόντος και του παρόντος, και να καταλήξουν στα προτερήματα εκείνα που πρέπει να έχει ένας ηγέτης. Έτσι, μπορούν να ασκήσουν κριτική στους σημερινούς ηγέτες, συμμετέχοντας κατ' αυτό τον τρόπο στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιγκότσκι, Λ. 1988. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Μ. & Α. Ρόδη. Αθήνα: Γνώση.

Γιάννου, Τ. 2010. «Οι ΤΠΕ στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ*, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Β' Έκδοση Αναθεωρημένη & Εμπλουτισμένη. Πάτρα: EAITY, 100-124.

<http://www.slideshare.net/elenoragr/02-7938076>

Θουκυδίδης. *Ἀπαντα. Τόμος 1, Ἰστοριῶν Α'*: Αιτίες και αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου. 1992. Μτφρ. Φιλολογική Ομάδα Κάκτου. Αθήνα: Κάκτος.

Καραποστόλης, Β. «Οι «μεγάλοι άνδρες» είναι αυτοί που κοιτάζουν μακριά», εφημ. «Η Καθημερινή», 04/08/2013.

<http://www.kathimerini.gr/495014/article/politismos/arxeio-politismoy/oi-megaloi-andres-einai-aytoi-poy-koitazoyn-makria>

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. «Σενάρια: δομή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ*, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Β' Έκδοση Αναθεωρημένη & Εμπλουτισμένη. Πάτρα: EAITY, 331-356.

<http://www.slideshare.net/elenoragr/02-7938076>

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. «Σενάρια: Δομή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ*

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Εκπαίδευση των Επιμορφωτών στα ΠΑΚΕ, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Πάτρα: EAITY, 360 - 404.

http://filologostpe.files.wordpress.com/2012/10/yliko_pe02-201106.pdf

[22-12-2013].